

‘Ze moeten leren zich

“Ik ben toch een geweldig persoon”, roept een van de jongens. Waarop projectleider Bram Stoop reageert met: “Waarom ben jij zo geweldig dan?”

De reclassering houdt onder andere toezicht op veroordeelde jonge overvallers, waarbij gewerkt wordt aan toekomstperspectief. ‘Voor jongeren die denken dat ze hier hun tijd kunnen uitzitten, heb ik geen tijd.’

De oude visafslag aan de Dr Lelykade in Scheveningen doet idyllisch aan in de zon. Reclasseringswerker Judith Holtrop parkeert haar auto naast een oude scheepswerf en loopt door het toegangshek met daarop een bord met ‘Stichting Trix.’ Een

paar jongens zijn bezig een bootje te restaureren. Stichting Trix is een leer- en rehabilitatieproject in het Haagse stadsdeel Scheveningen. Justitie heeft er een aantal plekken ingekocht, onder andere voor de 21-jarige Jamal. Hij is een van de dertien zware jongens die Holtrop

onder haar hoede heeft: jongvolwassen overvallers tussen de zeventien en 23 jaar die al langere tijd hebben vastgezeten. Zij vallen onder de landelijke overvallersaanpak van Reclassering Nederland en haar ketenpartners, zoals de politie, het openbaar ministerie, de gemeente en het vei-

te gedragen'

ligheidshuis. Het motto hierbij is 'strikte controle met behoud van perspectief'. De overvallers, vaak jongvolwassenen met een behoorlijk delictverleden, worden zeer intensief gecontroleerd en begeleid. Holtrop: "Ik ontmoet hen de eerste drie maanden wekelijks, en soms dagelijks." Indien mogelijk krijgen de overvallers een elektronische enkelband, waardoor zij op vaste tijden thuis moeten zijn. Holtrop: "Het heeft onze voorkeur dat er in elk geval een locatiegebod als voorwaarde in het toezicht wordt opgenomen, gecontroleerd met een enkelband. Zo kan gecontroleerd worden of iemand zich aan de afspraken houdt en kan hij 's avonds de deur niet uit. Maar ook biedt het structuur aan deze jongvolwassenen die vaak al langere tijd stuurloos door het leven gaan." De reclasseringswerker heeft veel contact met de politie, waardoor er veel zicht is op de handel en wandel van de overvaller. Deze controle wordt altijd gecombineerd met trajecten waarbij gewerkt wordt aan een toekomstperspectief: het opdoen van arbeidsvaardigheden, opnieuw naar school of in behandeling. Stichting Trix is een van de projecten waar dat kan. Op gezette tijden wordt de voortgang van elke overvaller besproken in het veiligheidshuis, waar alle ketenpartners aanwezig zijn. Op die manier kan snel worden bijgestuurd als een traject verkeerd loopt.

Problematiek

Bij Trix verblijven jongeren en jongvolwassenen, die zijn aangemeld door Reclassering Nederland maar ook andere instanties zoals het UWV, het Veiligheidshuis en de afdeling Sociale zaken en werkgelegenheid van de gemeente. Om kwart voor acht 's ochtends moet iedereen aanwezig zijn, om half vier zit de werkdag erop. Op een

gedeelte van de werf is een jongen met een snijbrander een plaat aan het snijden. Een paar jongens in overall hangen wat rond, in afwachting van de lunchpauze. Als projectleider Bram Stoop voorbij loopt, geeft hij hen de wind van voren. "Hebben jullie niets te doen? Sta niet zo te lummelen, het is nog lang geen lunchtijd." De jongens komen in beweging om weer aan de slag te gaan met hun werkopdracht. Bij Trix werken de jongeren aan hun toekomst. Zo kunnen ze onder deskundige begeleiding van leermeesters hun lasdiploma's en VCA veiligheidsdiploma halen. Dat doen ze door schepen te restaureren en kleinere vaartuigen te bouwen. Als zij een ander vak willen leren, kan dat ook. De stichting heeft een groot netwerk van externe partners dat daarin kan voorzien. Als de leermeesters

Een leermeester met een aantal jongeren.

en projectleider van mening zijn dat de jongere klaar is voor de arbeidsmarkt, komt hij in het uitstroomtraject. Ruim zestig procent van de jongeren stroomt uit richting een baan. Via de externe partners, zoals het UWV, bedrijven en het Werk Service Punt van de gemeente zijn er vacatures. De jongeren krijgen niet zomaar een baan, ze moeten net als ieder ander op sollicitatiegesprek. Daarvoor krijgen ze een sollicitatietraining.

■ Reclassering Nederland

Veel veroordeelden worden door de rechter onder toezicht geplaatst bij Reclassering Nederland.

Reclassering Nederland ziet onder andere toe op de naleving van bijzondere voorwaarden, zoals een gebiedsverbod. De intensiteit van het toezicht is afhankelijk van de kans op recidive en het gedrag en de motivatie van de dader. Een belangrijke taak van Reclassering Nederland is controleren of de veroordeelde zich aan de gemaakte afspraken houdt, door middel van dwang en drang. Dwang om aan de opgelegde sanctie(s) te voldoen, drang om weer op een positieve manier bij te dragen aan de maatschappij. Als een veroordeelde zich niet aan de voorwaarden, aanwijzingen en afspraken uit de toezichtovereenkomst houdt, is hij in overtreding. Dit wordt besproken met het openbaar ministerie of een andere justitiële instantie en heeft gevolgen voor het verloop van het toezicht. In het uiterste geval krijgt de veroordeelde alsnog een gevangenisstraf.

>>

■ Reportage

>> Criteria

De jongeren en jongvolwassenen die bij Trix verblijven, hebben een meervoudige problematiek. Stoop: “Ze komen hier binnen met gedrag dat onder andere is ontstaan door problemen thuis, criminaliteit, verkeerde vrienden en drugsgebruik.” Een vak leren en diploma’s halen vraagt om motivatie en inzet. En dat hebben de meeste jongeren nauwelijks als ze bij Trix aangemeld worden. Stoop: “Sommige jongens zijn sinds de basisschool niet meer naar school geweest. Hun ouders hebben hen helemaal losgelaten. Ik wil eerst van de aanmeldende instantie weten welke hulp of dienstverlening er is buiten de tijd dat de jongere bij Trix verblijft. Zodat op alle leefgebieden – zoals wonen, werk, financiën en sociale omgeving – gewerkt wordt aan de toekomst van de jongere. Ze moeten zich leren gedragen. Het gaat er niet alleen om dat ze een vak leren. We brengen ze ook sociale vaardigheden bij. Ze leren samenwerken met collega’s, luisteren naar leidinggevend en zich ergens voor inzetten. Daarnaast biedt Trix structuur en regelmaat. En komt iemand regelmatig te laat of het loopt anderszins niet lekker – wat bij deze doelgroep nog weleens gebeurt – dan hebben we direct contact met de reclassering. Gezamenlijk zitten we erbovenop. Met de reclassering hebben we korte lijnen, afspraak is afspraak.”

Voordat de stichting Trix bepaalt of een

“Het gaat er niet alleen om dat ze een vak leren. We brengen ze ook sociale vaardigheden bij.”

jongere mag instromen, moet er eerst een integraal plan van aanpak liggen. En dan nog zijn er aan de instroom verschillende criteria verbonden. Zo moet er sprake zijn van meervoudige problematiek, mag de jongere geen drugs meer gebruiken en moet hij of zij gemotiveerd zijn. De eerste maand kijken de leermeesters met Stoop wat voor gedrag iemand vertoont en hoe dat gedrag ontstaan is. Stoop: “Is het erfelijk bepaald of door omgevingsinvloeden ontstaan? Voor een jongere met een licht verstandelijke beperking kunnen wij minder betekenen, maar anders willen we hem graag hebben.” Pas na deze maand wordt definitief besloten of de jongere of jongvolwassene mag blijven. Stoop: “Voor jongers die geschorst zijn uit detentie en denken dat ze hier relaxt hun tijd kunnen uitzitten, heb ik geen tijd.”

Stoop is een echte rot in het vak, hij werkt al jaren met jongeren die meervoudige problemen hebben. Met zijn directe manier van communiceren laat hij merken dat er met hem niet te sollen valt. Hij loopt samen met Holtrop naar zijn kantoortje, om de recente ontwikkelingen met betrekking tot Jamal te bespreken.

Leermeester

Leermeester Toon Volmers is intussen samen met Jamal en een andere jongen een bootje aan het opknappen. Kalm en met een kwinkslag geeft hij de jongens aanwijzingen en een compliment als het goed gaat. Belangrijk bij Trix: de jongens belonen. Want dat kennen ze amper. Jamal is met een schuurmachine in de weer. De tengere, vrij kleine jongen lijkt in niets op een kille gewelddadige overvaller. Holtrop is inmiddels klaar met haar gesprek en komt hem opzoeken. Terwijl ze toekijkt, vertelt ze: “Toon heeft een klik met Jamal, terwijl Jamal echt een heel moeilijke jongen was

toen hij hier binnenkwam. Toon is een rustige man, hij laat de jongens in hun waarde.” De leermeesters hebben soms zelf ook het een en ander meegemaakt. Dat is hun kracht. Volmers: “Als je je kunt inleven vanuit het referentiekader van de jongere, heb je een voorsprong. De jongeren die hier komen, hebben vaak alle hulpverlening al gehad. Ik zeg altijd tegen de jongens dat ze geluk hebben dat ze bij ons terecht zijn gekomen. Ze voelen zich hier veilig.”

Holtrop vraagt aan Jamal: “Zullen we zo even het een en ander doorspreken? Jij wilde mij toch ook nog ergens over spreken?” Jamal knikt en kijkt naar Toon. “Kan dat even, Toon?” “Prima jongen. Ga straks hier maar weer mee verder.” Jamal loopt even later met zijn reclasseringswerker naar een plek waar ze rustig kunnen praten. Hij heeft een zusje dat voor problemen zorgt en daar maakt hij zich zorgen over. Officieel woont hij nog bij zijn moeder. Maar ook dat contact is niet zo goed meer. Zijn broertje is een zorgenkind. De situatie groeit zijn moeder boven het hoofd. “En de politie houdt me weer in de gaten. Ik zie steeds dezelfde auto’s staan.” Dat irriteert hem behoorlijk. Holtrop geeft aan dat ze het met de politie zal bespreken. Maar de

Judith Holtrop in gesprek met Jamal. “Ik ben hard bezig om een woonplek voor je te vinden.”

jongen heeft ook goed nieuws: vorige week heeft hij zijn lasdiploma gehaald. Holtrop feliciteert hem. Bovendien heeft hij net te horen gekregen dat hij vrijwel zeker een baan heeft. “Dat kan ik goed gebruiken. Ik ga werken in de asbestsanering. Best gevaarlijk werk. Daarvoor moet ik eerst een cursus van vier weken volgen.” Hij heeft een extra verantwoordelijkheid: zijn vriendin is zwanger. Voor Judith Holtrop een nieuwe uitdaging. “Ik ben hard bezig om voor jou, je vriendin en de baby een woonplek te vinden. Je weet, dat is moeilijker dan voor jou alleen.”

Bedreigingen

Die middag ploetert Judith Holtrop op haar hakken door het zand naar de verderop gelegen strandpost van de Haagse politie voor overleg met Jamals wijkagent. Deze vertelt dat het contact tussen hem en Jamal nu redelijk is, maar dat was in het verleden wel anders. “Jamal veroorzaakte veel problemen in mijn wijk. Toen hij vastzat, werd het verloftraject opgezet en het huisadres gecontroleerd. De politie geeft aan of het verantwoord is dat de gedetineerde zijn verlof doorbrengt op zijn huisadres. Maar in het geval van Jamal adviseerden we dat het

niet verstandig was, omdat de onderburen slachtoffers van hem waren.” Jamal kreeg daar bericht over en daarbij werd de naam van de wijkagent genoemd. Holtrop: “Jamal was woedend en uit op wraak. Zijn wijkagent zou zijn verlof verpesten. De jongeren die ik begeleid, schelden altijd wel op de politie, maar bij Jamal was het heel bedreigend.” Uiteindelijk volgde een gesprek tussen Jamal, Holtrop, de wijkagent en zijn bureauchef. Holtrop: “De bureauchef heeft onder andere uitgelegd wat de rol van zijn wijkagent was. We hebben verteld dat de politie en reclassering alleen adviseren en dat het gevangeniswezen uiteindelijk bepaalt of iemand naar buiten mag.”

Holtrop vertelt nu aan de wijkagent wat Jamal heeft gezegd over de politieauto’s die hem in de smiezen lijken te houden. Volgens de wijkagent is daar geen sprake van. “Dat is zijn beleving. Hij is erg alert.” Holtrop vertelt dat Jamal werk heeft en weggaat bij Trix. “Ik zet in op systeemtherapie, want het hele gezin moet ondersteund worden.” De casus van Jamal is niet eenvoudig. Holtrop: “Voor mij is de uitdaging om juist met jongens als Jamal, die vaker recidiveren, aan de slag te gaan. Het is mijn taak hen

te motiveren én toezicht te houden. Ik ben enerzijds hulpverlener en anderzijds agent.” ■

marielle.den.breejen@politieacademie.nl

Voor meer informatie:

[PKN > Jeugdtaak > De jeugdige verdachte > Jeugdige veelplegers aanpakken](#)

[PKN > Jeugdtaak > De jeugdige verdachte > Justitieel Casus Overleg](#)

Reclasseringswerker Judith Holtrop en de wijkagent praten bij over Jamal. “Hij veroorzaakte veel problemen in mijn wijk.”